

Shloka

(in devanagari)

अहो बत महत्पापं कर्तुं व्यवसिता वयम् ।
यद्राज्यसुखलोभेन हन्तुं स्वजनमुद्यताः ॥

(in English)

ahō bata mahatpāpaṁ kartuṁ vyavasitā vayam |
yadrājyasukhalōbhēna hantuṁ svajanamudyatāḥ ||

Index Ref 1st chapter,45 of 47

पदच्छेदः अहो, बत, महत्, पापम्, कर्तुम्, व्यवसिताः, वयम् ।
यत्, राज्यसुखलोभेन, हन्तुम्, स्वजनम्, उद्यताः ॥

अन्वयार्थः	अहो बत	आश्चर्यम्, अदृष्टपूर्वम्	alas	अव्ययम् / अव्ययम्
(Prose	वयम्	वयम्	we	अस्मद् - सर्व.द.प्र.बहु.
Order with	महत्	अलघु, बृहत्	great	त.नपुं.द्वि.एक.
meaning &	पापम्	दोषम्, असुखम्	sin	अ.नपुं.द्वि.एक.
introduction	कर्तुम्	आचरितुम्, अनुष्ठातुम्	to do	अव्ययम्
to the word)	व्यवसिताः	प्रवृत्ताः, उद्युक्ताः	resolved	अ.पुं.प्र.बहु.
	यत्	यस्मात् हेतोः	that	अव्ययम्
	राज्यसुखलोभेन	राज्यसौख्यलोलुपत्वेन	by the greed of pleasures of kingdom	अ.पुं.तृ.एक.
	स्वजनम्	निजजनम्, बन्धुवर्गम्	kinsmen	अ.पुं.द्वि.एक.
	हन्तुम्	तुम्, विनाशयितुम्, मार	to kill	अव्ययम्
	उद्यताः	प्रवृत्ताः, निरताः	prepared	अ.पुं.प्र.बहु.

अर्थः अहो बत ! वयं महत् पापं कर्तुं व्यवसिताः यत् राज्यसुखलोभेन स्वजनं
Meaning Alas, we are involved in a great sin, in that we are prepared to
slay our kinsmen, out of greed for the pleasures for a kingdom !

तात्पर्यं हन्त ! राज्यसुखस्य लोभेन स्वजनान् एव मारयितुम् उद्युक्ताः वयं
महदेव पापं कर्तुं प्रवृत्ताः स्मः ।

व्याकरणम्

सन्धिः	पापं कर्तुम्	- पापम्	+ कर्तुम्	अनुस्वारसन्धिः
	कर्तुं व्यवसिताः	- कर्तुम्	+ व्यवस्थिताः	अनुस्वारसन्धिः
	व्यवसिता वयम्	- व्यवसिता	+ वयम्	वैसर्गसन्धिः (लोपः)
	यद्राज्यसुखलोभे	- यत्	+ राज्यसुखलोभे	जश्त्वसन्धिः

हन्तुं स्वजनम् - हन्तुम् + स्वजनम् अनुस्वारसन्धिः
समासः राज्यसुखलोभेन - राज्यस्य सुखम्, राज्यसुखम् - षष्ठीतत्पुरुषः ।
- राज्यसुखे लोभेः, तेन - सप्तमीतत्पुरुषः ।
कृदन्तः व्यवसितः - वि + अव + सो + क्त (कर्तरि) ।
उद्यतः - उद् + यम् + क्त (कर्तरि) ।